

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 12Co/158/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116208987
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 03. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Tóth
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8116208987.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Tótha a členov senátu JUDr. Milana Majerníka a JUDr. Mareka Košča, v právnej veci žalobcu: P. X., Q.. XX.X.XXXX, U. R., U. XX, zastúpeného advokátom JUDr. Igorom Šafrankom, so sídlom Svidník, ul. Sov. hrdinov 163/66, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, o určenie, že úver je bezúročný a bez poplatkov a určenie neprijateľnej podmienky, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 25.8.2016 č. k. 25C/144/2016-81, takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvej inštancie.

Prisudzuje žalobcovi proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1) Okresný súd Prešov rozsudkom č. k. 25C/144/2016-81 určil, že úver zo Zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXX, uzavretej dňa 14.7.2014 medzi účastníkmi konania je bezúročný a bez poplatkov. Žalobca má proti žalovanému právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení rozhodnutia súd uviedol, že návrhom z 9.9.2015 sa žalobca domáhal určenia, že Úverová zmluva č. XXXXXXXXXXX zo dňa 14.7.2014 je bezúročná a bez poplatkov. Úver mu nebol poskytnutý ako podnikateľovi na účely podnikateľskej činnosti. Žalovaný má zavedenú prax, že pokiaľ ide o živnostníka, tak pripraví zmluvu pre dlžníka s obchodným menom, čo podľa neho predstavuje nekalú obchodnú prax. Úver mu bol poskytnutý ako spotrebiteľovi, pričom neobsahoval všetky náležitosti vyžadované § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch č. 129/2010 Z.z., keďže tam nebola uvedená tzv. RPMN (ročná percentuálna miera nákladov). Potom podľa § 11 ods. 1 zákona úver je poskytnutý bez úrokov a bez poplatkov. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe namietal miestnu príslušnosť z toho dôvodu, že žalobcovi nebol poskytnutý úver ako spotrebiteľovi. Vec má byť postúpená príslušnému Okresnému súdu U. Z... Zmluva bola uzavretá so žalobcom ako podnikateľom.

2) Z vykonaného dokazovania súd mal preukázané uzavretie úverovej zmluvy dňa 14.7.2014 medzi žalobcom ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom. Žalobca ako dlžník je označený identifikačným číslom (IČO), pričom dlžník mal prehlásiť, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon podnikania. Je to opatrené osobitným podpisom žalobcu. Žalobca uviedol, že pri podpisovaní zmluvy o úvere požadoval žalovaný od neho doklady o zamestnaní. Akonáhle predložil živnostenský list žalovaný potom vypísal jeho údaje s IČO-m a s prehlásením, že si berie úver na účely podnikania. Je to nepravda, pretože úver nepotreboval na podnikanie. Keďže potreboval úver, tak inú možnosť ako podpísať formulárovú zmluvu nemal. Podstatná časť úveru slúžila na vyplatenie predchádzajúcich úverov zo Zmluvy č. XXXXXXXXXXX, o ktorej už bolo vedené konanie na Okresnom súde R. pod sp. zn. 11C/100/2016 a rozhodnuté rozsudkom dňa 30.5.2016. Tento úver bol posudzovaný ako úver spotrebiteľský. Navyiac,

je bežná prax žalovaného v prípade formulárových zmlúv vyhybať sa ochrane spotrebiteľov a vytvárať zdanie, že úver je poskytnutý dlžníkovi na účely podnikania.

3) Súd pri hodnotení nároku vychádzal z § 80 písm. c/ O.s.p., že návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Keďže žalobca sa v konaní domáha určenia nároku, že u žalovanej nie je právo na platenie úrokov a poplatkov, pričom nemá k dispozícii žalobu o plnenie, je potom naliehavý právny záujem na určení. Naliehavý právny záujem má spotrebiteľ na vyriešení otázky, aký je jeho skutočný dlh nad rámec poskytnutých finančných prostriedkov v prípade čiastočnej neplatenosti zmluvy týkajúcej sa odplaty (úrokov, poplatkov). Jeho postavenie sa stane istejšie, ak nebude vystavený sankciám za nezaplatenie odplaty. Úver bol poskytnutý za účinnosti zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, kde sa jedná o dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, pričom § 9 ods. 2 písm. j/ stanovuje, že zmluva okrem všeobecných náležitostí musí obsahovať údaje ročnej percentuálnej miery nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť. Podľa § 52 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka (zákon č. 40/1964 Zb.), spotrebiteľská zmluva je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, používajú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednanie alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie týchto ustanovení, sú neplatné. Súd konštatuje, že poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov vzhľadom na absenciu náležitostí podľa § 9 ods. 2 písm. a/ až k/, r/, j/ a y/ zákona č. 129/2010 Z.z.. Preto súd pri výklade úverovej zmluvy vychádzal z hodnotenia spotrebiteľského úveru, kde úver žalobcovi nebol poskytnutý ako živnostníkovi na podnikanie a na účely podnikania ani úver nežiadal. Išlo tu len o nekalú obchodnú prax žalovaného, aby sa vyhol sprísnenej spotrebiteľskej ochrane dlžníka. Preto Úverová zmluva č. XXXXXXXXX zo dňa 14.7.2014 je bez úrokov a bez poplatkov. Žalobca má povinnosť vrátiť iba poskytnutú istinu úveru, prípadne úroky z omeškania, pokiaľ by sa so splácaním istiny dostal do omeškania. Chýbajúca RPMN má za následok, že úver sa poskytuje bez úrokov a bez poplatkov.

4) O trovách konania účastníkov bolo rozhodnuté podľa § 251, § 255 a § 262 CSP (zákon č. 160/2015 Z.z.), pričom úspešnému žalobcovi bolo priznané právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

5) Proti rozsudku okresného súdu dal odvolanie žalovaný. Čo sa týka posúdenia úveru podľa zákona č. 129/2010 Z.z. spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon povolania alebo podnikania. Žalobca ako dlžník a žalovaný ako veriteľ dňa 14.7.2014 uzavreli zmluvu, kde dlžník je označený obchodným menom P. X. - fyzická osoba - podnikateľ s identifikačným číslom. Preto na zmluvný vzťah nie je možné aplikovať ustanovenia o ochrane spotrebiteľa. U žalobcu nešlo o prípad poskytnutia úveru spotrebiteľovi, ale podnikateľskému subjektu. Žalovaný ani nemusí preukázať, na čo v skutočnosti žalobca použil peniaze, ale na aký účel mu boli poskytnuté. Na úverovej zmluve sú dva podpisy žalobcu preukazujúce, že si berie úver za účelom podnikania. Závery Okresného súdu J. sú nesprávne, ak z vykonaného dokazovania priklonil sa k tvrdeniam žalobcu. Vzťahy Obchodného a Občianskeho zákonníka sú založené na subsidiárnom základe, čo znamená, že Občiansky zákonník je vo vzťahu k Obchodnému zákonníku všeobecným a podporným právnym predpisom. Využitie Občianskeho zákonníka je výlučne v prípadoch, ak Obchodný zákonník má komplexnú úpravu právneho vzťahu, prípadne že dohoda zmluvných strán vylučuje dispozitívne ustanovenia Občianskeho zákonníka. Dlžník zobral úver za účelom podnikania, čím bol vyňatý z pozitívneho vymedzenia pojmu spotrebiteľ. Dôkazné bremeno je na strane žalobcu, nie na strane žalovaného, a žalobca musí preukázať, že v čase uzavretia zmluvy sa jednalo o spotrebiteľský záväzok. Žalovaný ďalej poukazuje na svoju oprávnenosť požadovať výrazne vyššie úroky z poskytnutých úverov vzhľadom aj na vyššie riziko, ktoré nebankové subjekty vznášajú pri poskytovaní peňažných prostriedkov oproti bankám. O tom je aj rozhodnutie Vrchného súdu v Prahe vo veci sp. zn. 12Cmo/95/2005. Žalovaný ďalej poukazuje na nepreskúmateľnosť rozsudku a tým odňatie možnosti konať pred súdom. Argumentáciu súdu o neprijateľných zmluvných podmienkach považuje za nepostačujúcu, pričom sa poukazuje na dispozičnú zásadu a princíp kontradiktórnosti, kde súd vykonáva dôkazy na návrh účastníkov. Súd je povinný riadne odôvodniť rozhodnutie súdu prvej inštancie. Keď rozhodnutie nedostatočne odôvodnil, nie je možné zaujať stanovisko k záverom súdu. Žalobca nepredložil žiaden dôkaz o tom, že sa malo jednať o spotrebiteľský úver. Žalovaný poukazuje na rozhodnutia Okresného súdu U. Z.. sp. zn. 8C/22/2011 či sp. zn. 4C/26/2011. Úverové

zmluvy sú absolútny obchod, pričom existuje dohoda účastníkov, že ich právne vzťahy sa budú spravovať Obchodným zákonníkom. Preto ani žalobcu nie je možné považovať za spotrebiteľa. Žalovaný takisto popiera bezdôvodné obohatenie, pričom úverová zmluva nikdy nebola právoplatne vyhlásená za neplatnú. Navrhuje napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

6) Žalobca sa k odvolaniu nevyjadril.

7) Krajský súd prejednal vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáhal preskúmania napadnutého rozhodnutia (§ 380 ods. 1 CSP č. 160/2015 Z.z., že odvolací súd je odvolacími dôvodmi viazaný). Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP) a na zdôraznenie správnosti rozhodnutia ďalej uvádza:

8) Žalobca sa domáhal určenia, že úverová zmluva uzavretá medzi žalobcom ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom dňa 14.7.2014 pod č. XXXXXXXXXX je zmluvou bez úroku a bez poplatkov. Podľa žalobcu úver mu bol poskytnutý ako spotrebiteľovi, aj keď musel vyplniť formulárovú zmluvu ako živnostník a uviesť aj svoje IČO. Súčasne mal podpísať, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon podnikania. Žalovaný ako veriteľ sa snažil vyhnúť posudzovaniu úverového vzťahu ako spotrebiteľského vzťahu, pričom hodnotenie úverového vzťahu ako spotrebiteľského vzťahu by znamenalo, že úver nemá identifikáciu tzv. RPMN, preto by sa považoval za bezúročný a bez poplatkov. Samotná úverová zmluva pojednáva poskytnutie úveru 1.000,- eur za poplatok 872,- eur, pričom celková čiastka 1.872,- eur má byť vrátená v 12-tich mesačných splátkach po 156,- eur. V prípade spotrebiteľského úveru by súdy z úradnej moci mali posudzovať zákonnosť vyžadovaného poplatku 872,- eur, chýbajúcu RPMN. Pokiaľ by sa vychádzalo z § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ak tam nie je uvedená aj ročná percentuálna miera nákladov (písm. j/), priemerná hodnota RPMN (písm. y/), doba trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti (písm. f/), úroková sadzba spotrebiteľského úveru (písm. i/), tak poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov (§ 11 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch, pretože spotrebiteľský úver nemá náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a/ až k/, r/ a y/). Žalobca poukazuje na to, že jedná sa o reúver, pretože týmto úverom prakticky „spláca“ predchádzajúci úver. Pôvodný úver č. XXXXXXXXXX zo dňa 28.3.2013 bol predmetom súdneho konania na Okresnom súde R. pod č. k. 11C/100/2016-92, kde okresný súd vo veci žalobcu P. X. proti spoločnosti R., určil, že žalovaný je povinný žalobcovi vydať bezdôvodné obohatenie vo výške 900,- eur do 3 dní. Ďalej určil, že zmluvná podmienka o časti poplatku zodpovedajúcej 2/3 zahrňujúcej náklady na vypracovanie uzavretia zmluvy o úvere je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Rozsudok je potvrdený Krajským súdom v Prešove dňa 14.2.2017 pod sp. zn. 17Co/183/2016. Rozhodnutie vo veci sp. zn. 25C/144/2016 hodnotí žalobcu ako spotrebiteľa a úverový vzťah ako spotrebiteľský, pričom poskytnutý spotrebiteľský úver považuje za bezúročný a bez poplatkov, pretože zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a/ až k/, r/ a y/. Súd takisto hodnotí vyžadovanie platenia poplatkov, ktoré dosahujú až o 66 % istiny, pričom poplatky nešpecifikujú činnosti, za ktoré môže veriteľ požadovať poplatok za poskytnutie úveru. Poplatok je neúmerne vysoký, pričom zmluvy sú formulárové, chýba im individuálne dojednanie. Spotrebiteľovi nie sú vysvetlené náklady vzhľadom na výšku poskytnutého úveru. Poplatky sa javia ako neúmerne vysoké. Súdu je známa prax spoločnosti R. pri poskytovaní úverov a využívaní rôznych tlačív úverových zmlúv, kde na dlžníkovi spočíva zväčša len podpísanie zmluvy, pričom ostatné údaje vyplňuje zástupca veriteľa. Súd z hľadiska doterajšej praxe spoločnosti POHOTOVOSTĚ nemá pochybnosti o tvrdeniach žalobcu o tom, že sa jedná o reúver. Nový úver nebol na podnikanie, ale na splácanie predchádzajúceho dlhu, pričom predchádzajúci úver bol spotrebiteľský. Veriteľ predkladané živnostenské oprávnenie využíva k tomu, aby bolo zapísané identifikačné číslo podnikateľa, čím dlžníkovi znemožňuje domáhať sa ochrany spotrebiteľa, pretože zo spotrebiteľskej ochrany sú vylúčené podnikateľské subjekty, ak berú úvery na podnikanie. Predtlač úverovej zmluvy, bez možnosti jej individuálnej úpravy pre dlžníka ako spotrebiteľa, znamená podrobenie sa všetkým podmienkam veriteľa, teda aj vyplneniu úverovej zmluvy po označení dlžníka ako podnikateľa, aj keď nebolo úmyslom dlžníka brať tento úver ako podnikateľ na výkon svojho povolania. Z hľadiska predchádzajúceho rozhodnutia Okresného súdu Prešov v spojení s rozsudkom krajského súdu vo veci sp. zn. 11C/11/2016 (sp. zn. 17Co/183/2016), len potvrdzuje doterajšiu praktiku žalovaného ako veriteľa pri uzatváraní úverových vzťahov, pričom žalobca ako dlžník nemohol ovplyvniť obsah úverovej zmluvy, čo je klasický príklad § 53 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb., že za individuálne zmluvné dojednania sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Preto odvolací súd potvrdzuje rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne, pokiaľ považuje úverový vzťah účastníkov ako vzťah spotrebiteľský. Úverová zmluva nespĺňa náležitosti § 9 ods. 2 písm. f/, i/, j/, k/ a y/ zákona, chyba tam uvedená úroková sadzba, ročná percentuálna miera nákladov, priemerná RPMN. Preto takýto úverový vzťah sa považuje za bezúročný a bez poplatkov (§ 11 ods. 1 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z.z.). Preto krajský súd potvrdzuje rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne.

9) Krajský súd potvrdzuje rozhodnutie súdu prvej inštancie aj vo výroku o náhrade trov konania. O nich rozhodol súd prvej inštancie správne s poukazom na § 251 v spojení s § 255 a § 262 CSP. Úspešný žalobca má právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

10) Žalobca ako úspešný účastník má právo na náhradu trov odvolacieho konania podľa § 396 v spojení s § 262 ods. 2 CSP. O konkrétnej výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

11) Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2, posledná veta, CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).